

Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi

Belgin Yıldırım¹ ve Sevil Olğun²

¹ Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, byildirim@adu.edu.tr, 0000-0001-5451-5526
² Aydın Adnan Menderes Üniversitesi, sevil_olgun@hotmail.com, 0000-0002-8848-3259

Özet

Araştırma sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu (SHMYO) öğrencilerinin problem çözme becerilerini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Yöntem: Analitik-kesitsel tipteki araştırma bir devlet üniversitesinin SHMYO öğrencileri (n=210) ile yapılmıştır. Veriler "Öğrenci Tanıtım Formu" ve "Problem Çözme Envanteri (PÇE)" ile elde edilmiştir. Verilerin analizinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Mann Whitney-U ve Kruskal Wallis-H testi uygulanmıştır. Öğrencilerin %80'i yaşlı bakımı programında, %51.4'ü 1. sınıf ve %65.7'si kız öğrencidir. Öğrencilerin PÇE toplam puanı 92.55±14.23'tür. Öğrencilerin sınıf düzeyi ve sosyo-ekonomik durumuna göre PÇE'nin aceleci yaklaşım alt boyut puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmıştır (p<0.05). Öğrencilerin cinsiyeti, okumakta olduğu program, sınıf düzeyi, medeni durumu, sosyo-ekonomik durumu ve mezun olduğu liseye göre PÇE toplam puan sıra ortalamaları arasında istatistiksel anlamlı fark saptanmamıştır (p>0.05). Öğrencilerin problem çözme becerilerinin orta düzeyde olduğu belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Meslek Yüksekokulu, Öğrenciler, Problem Çözme, Sağlık

The Investigation of Problem-Solving Skills of Vocational School of Health Services Students

The research was conducted to determine of students problem-solving skills at the Vocational School of Health Services (VSHS). Analytical-cross-sectional type research was conducted with VSHS students of a state university (n=210). The data was obtained through the "Student Introduction Form" and "Problem Solving Inventory (PSI)". Number, percentage, mean, standard deviation, Mann Whitney-U and Kruskal Wallis-H tests were applied to analyze the data. 80% of the students are in the elderly care program, 51.4% are first-year students and 65.7% are female students. The students' PSI total score is 92.55±14.23. A statistically significant difference was found between PSI's hasty approach subscale score averages according to the student's grade level and socioeconomic status (p <0.05). There was no statistically significant difference between the students' PSI total score rank averages according to their gender, program they are studying, class level, marital status, socio-economic status, and the high school they graduated from (p>0.05). It was determined that the students' problem-solving skills were at a medium level.

Key Words: Vocational School, Students, Problem Solving, Health

Atıf için,

Yıldırım B. ve Olğun S. (2024). Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksekokulu Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerinin İncelenmesi. *Namık Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 6(2), 19-25. doi: 10.56493/nkusbmyo.1460907

1. Giriş

Fransızca kökenli bir kelime olan “problem” mesele, sorun anlamına gelmektedir (TDK, 2023). Problem bireyin istediği, hedeflediği bir duruma karşı ortaya çıkan engeller nedeniyle yaşadığı çatışma halidir. Farklı bir ifadeyle, istenilen durum ile var olan durum arasındaki boşluk, eksikliklerdir. Problem çözme ise, belirlenen hedefe ulaşırken yolda karşılaşılan güçlükler, engeller ve üstesinden gelme süreci olarak ifade edilebilir (Arslan, 2020; Yıldırım ve Özkahraman, 2012). Bu süreç bireye bulunduğu şart ve durumlara adapte olma, uyum sağlama veya engel olan durumları azaltarak dengeye ulaşmaktır. Problem çözme öğrenilebilir, geliştirilebilir bir yetenektir (Oğuzkan ve Bingham 2004). Ayrıca bireyin sorunu çözmek için; probleme yönelmesi, konu ile ilgili bilgi ve cesareti, duyduğu istek, kendine güvende bunda etkilidir (Edison Knapp 2003; Santrock 2001).

Alan yazındaki çalışmalar incelendiğinde; problemi etkin şekilde çözen bireylerin ya da öğrencilerin, mantıklı, kendine güvenli, nesnel davranan, yenilikçi, kararlarını rahatlıkla açıklayabilen sorumluluk alabilen, cesaretli, esnek düşünen, maceracı, geniş ve farklı ilgi alanları olan, yaratıcı, enerjik, eleştirel düşünen kişilik özelliklerine sahip oldukları belirtilmektedir (Doğan, 2023; Edison Knapp 2003; Yıldırım ve Özkahraman, 2011; Yıldırım, Koç ve Karabudak, 2014). Problemlerini etkin ve yeterli çözemeyen bireylerin, kendine güvenlerinin düşük olduğu, bir sorun karşısında kaygı düzeylerinin arttığı, sorunu yeterli düzeyde çözemedikleri, sempati yeteneklerini daha yoğun kullandıkları, kaygı düzeylerinin yüksek olduğu, güvensizlik yaşadıkları, başkalarının beklentilerini fark etmede yetersiz kaldıkları ve duygusal problemlerinin daha fazla olduğu görülmüştür (Doğan, 2023; Edison Knapp 2003; Santrock 2001; Yıldırım ve Özkahraman, 2011; Yıldırım, Koç ve Karabudak, 2014).

Diğer taraftan bakıldığında; insanların doğdukları andan itibaren karşılaştıkları sorunları anlama ve çözme yeteneğine sahip oldukları bilinmektedir. Bu sahip olunan yeteneğe eğitim ve deneyim katıldığında problem çözme becerisi gelişir ve değişir. Aynı zamanda bireyin gelişimi, olgunlaşma düzeyi, yetenekleri, gelişim düzeyi, ayrıcalıkları, güdülenmesi, büyüdüğü çevre, eğitimi ve öğretimi gibi faktörler, sorunu fark etme ve çözümüne yönelik bilgi, tutum ve davranış düzeyini etkiler (Taylan 1990). Bu nedenle özellikle gençlerin, problem çözme becerileri, öğrenme biçimleri, eleştirel düşünme düzeylerinin bilinmesi ve ölçülmesi elzemdir. Özellikle sağlık hizmetlerinde istihdam edilecek sağlık profesyonellerinin üniversitedeki eğitimleri sırasında problem çözme becerisinin belirlenmesi önemlidir. Bu düzeyler ileride çalışma yaşamlarında hizmet içi eğitim, işe oryante olmaları açısından yapılan eğitimlere yön vereceği düşünülmektedir. Bu araştırma, SHMYO öğrencilerinin problem çözme becerilerini saptamak amacı ile yapılmıştır.

1.1. Araştırma soruları:

1. SHMYO öğrencilerinin problem çözme becerilerinin düzeyi nedir?
2. SHMYO öğrencilerinin problem çözme becerilerini etkileyen faktörler nelerdir?

2. Yöntem

2.1 Araştırma Türü: Analitik-kesitsel türde yapılmıştır.

2.2 Araştırma Evreni ve Örnekleme: Araştırmanın evrenini bir üniversitesinin SHMYO’da öğrenimine devam eden sağlık bakım hizmetleri bölümü (n=282) öğrencileri oluşturmuştur. Araştırma evreninin tamamına ulaşılması planlanmış olup, araştırmanın örneklemini 210 öğrenci oluşturmuştur. Evrenin tamamına ulaşılama nedenleri, araştırmanın yapıldığı günlerde öğrencilerin devamsızlık yapmış olması, araştırmaya katılmak istememeleridir.

2.3 Verilerin Toplanması: Araştırma verileri “Öğrenci Tanıtım Formu” ve “Problem Çözme Envanteri” kullanılarak elde edilmiştir.

2.3.1 Öğrenci Tanıtım Formu: Bu form literatürden yararlanarak hazırlanan öğrencilerin yaş, cinsiyet, medeni durum, sosyo-ekonomik durum, mezun olduğu lise türü gibi soruların yer aldığı sosyo-demografik özelliklerinin ve öğrenim bilgilerinin yer aldığı sorulardan oluşmuştur (Durmaz, Kaçar, Can ve ark., 2007; Olgun, Öntürk, Karabacak ve ark., 2010; Yıldırım ve ark., 2014).

2.3.2 Problem Çözme Envanteri (PÇE): Heppner ve Petersen (1982) tarafından geliştirilmiş (Heppner ve Petersen, 1982) Türkçeye Şahin, Şahin ve Heppner (1993) tarafından uyarlaması yapılmıştır. Problem Çözme Envanteri 35 madde ve 6 alt boyuttan oluşmaktadır. Bu alt boyutlar aceleci yaklaşım, düşünen yaklaşım, kaçınan yaklaşım, değerlendirici yaklaşım, kendine güvenli yaklaşım ve planlı yaklaşım şeklindedir. Envanterde yer alan maddelere 1-6 arasında puan verilir. Envanter 32 madde üzerinden (9, 22 ve 29. maddeler puanlama dışı tutulur) ve 1, 2, 3, 4, 11, 13, 14, 15, 17, 21, 25, 26, 30 ve 34. maddeler ters olarak puanlanır. Envanterden en az 32, en fazla 192 puan alınabilmektedir. PÇE’den alınan puanın yüksek olması, bireyin kendisini problem çözme becerileri konusunda yetersiz olarak algıladığını, düşük olması ise problem çözme becerilerine yönelik olumlu algı içerisinde olduğunu göstermektedir. Türkçe’ye uyarlanan ölçeğin Cronbach alfa değeri 0.88 olarak belirlenmiştir (Şahin, Şahin ve Heppner 1993). Bizim çalışmamızda ise Cronbach alfa değeri 0.78’dir.

2.4 Veri Toplama Yöntemi: Verilerin toplanabilmesi için yükseköğretim kurumundan kurum izni alınmıştır. Araştırmanın amacı açıklandıktan sonra gönüllü olarak katılmak isteyen öğrenciler araştırmaya dâhil edilmiştir. Veriler öğrencilerden anket

formları kullanılarak, ders saati dışında öz bildirim yöntemiyle toplanmıştır. Anket formlarının doldurulması yaklaşık 10-15 dakika sürmüştür.

2.5 Verilerin Analizi: Verilerin analizi için SPSS 25.0 paket programı kullanılmıştır. Tanımlayıcı verilerde ortalama, yüzde, sayı, ve standart sapma değerleri alınmıştır. Verilerin normal dağılıma uygunluğu Shapiro Wilk testi ile değerlendirilmiştir. Yapılan değerlendirmede $p < 0.05$ olduğu için verilerin normal dağılım göstermediği belirlenmiştir. Bu nedenle analizlerde non-parametrik testlerden Kruskal Wallis-H ve Mann Whitney-U testi kullanılmıştır. Çalışmanın istatistik olarak anlamlılık düzeyi %95 güven aralığında $p < 0.05$ değeri kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Çalışmadaki öğrencilerin yaş ortalaması 19.81 ± 2.25 , %80'i yaşlı bakımı programında, %51.4'ü 1. sınıf ve %65.7'si kız öğrencidir. Öğrencilerin tamamına yakını (%97.1) bekar, %88.1'inin sosyo-ekonomik durumu orta düzeyde ve %55.2'si diğer liselerden mezun olmuştur (Tablo 1).

Tablo 1: Öğrencilerin Tanıtıcı Özelliklerine Göre Dağılımı (n=210)

Özellikler		Sayı	%
Yaş Ortalaması	19.81 ± 2.25 (min: 17 max:27)		
Bölüm	Yaşlı Bakımı	168	80.0
	Evde Hasta Bakımı	42	20.0
Sınıf	1. sınıf	108	51.4
	2. sınıf	102	48.6
Cinsiyet	Kız	138	65.7
	Erkek	72	34.3
Medeni durum	Bekar	204	97.1
	Evli	6	2.9
Sosyo-ekonomik durum	Düşük	20	9.5
	Orta	186	88.6
	Yüksek	4	1.9
Mezun olduğu lise türü	Diğer liseler	116	55.2
	Anadolu liseleri	94	44.8

Tablo 2'de öğrencilerin PÇE alt boyut puanları ve toplam puan ortalamalarının dağılımı yer almaktadır. Buna göre; öğrencilerin ölçek toplam puanı 92.55 ± 14.23 , değerlendirici yaklaşım puanı 7.14 ± 3.07 , düşünen yaklaşım puanı 13.70 ± 3.45 , kaçingın yaklaşım puanı 9.95 ± 4.43 , planlı yaklaşım puanı 11.70 ± 3.50 , kendine güven puanı 18.75 ± 7.42 ve aceleci yaklaşım puanı 27.47 ± 4.89 'dur.

Tablo 2: Öğrencilerin PÇE Toplam ve Alt Boyut Puan Ortalamalarının Dağılımı

PÇE ve Alt Boyutları	Mean±SD	Madde Sayısı	Min-Maks
Aceleci yaklaşım	27.47 ± 4.89	9	14-40
Düşünen yaklaşım	13.70 ± 3.45	5	5-24
Kaçingın yaklaşım	9.95 ± 4.43	4	4-24

Tablo 2: Devamı

Değerlendirici yaklaşım	7.14±3.07	3	3-17
Kendine güven	18.75±7.42	7	7-80
Planlı yaklaşım	11.70±3.50	4	4-24
Toplam	92.55±14.23	32	60-157

Öğrencilerin okuduğu bölüm, cinsiyeti, medeni durumu ve mezun olduğu lise türüne göre PÇE toplam puan ve alt boyut sıra ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$). Öğrencilerin sınıf düzeyi ve sosyo-ekonomik durumuna göre aceleci yaklaşım puanı sıra ortalamaları arasında anlamlı fark saptandığı ($p<0.05$), sosyo-ekonomik durumuna orta olan öğrencilerin aceleci yaklaşım puanı sıra ortalamasının, sosyo ekonomik düzeyi düşük ve yüksek olanlara göre yüksek olduğu belirlenmiştir. PÇE'nin diğer alt boyut ve toplam puan sıra ortalaması arasında istatistiksel olarak anlamlı fark saptanmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Sosyodemografik Özelliklerine Göre PÇE Toplam Puan ve Alt Boyut Puan Sıra Ortalamalarının Karşılaştırılması (n=210)

Özellikler	n	Aceleci	Düşünen	Kaçıngan	Değerlendirici	Kendine	Planlı	Toplam
		yaklaşım	yaklaşım	yaklaşım	yaklaşım	güven	yaklaşım	
		Sıra ort.	Sıra ort.	Sıra ort.	Sıra ort.	Sıra ort.	Sıra ort.	Sıra ort.
Bölüm								
Yaşlı bakımı	168	107.72	103.10	104.85	101.86	104.63	106.27	105.26
Evde hasta bakımı	42	96.63	115.10	108.10	120.06	108.99	102.42	106.45
Z		3155.000	3125.000	3419.000	2916.000	3381.000	3398.500	3488.000
<i>p</i>		0.289	0.250	0.756	0.081	0.677	0.712	0.910
Sınıf								
1. sınıf	108	94.59	111.44	97.43	111.39	111.19	105.04	102.46
2. sınıf	102	117.05	99.21	114.04	99.26	99.48	105.99	10872
Z		4330.000	4866.500	4636.500	4872.000	4893.500	5458.000	5180.000
<i>p</i>		0.007	0.143	0.047	0.146	0.162	0.909	0.456
Cinsiyet								
Kız	138	100.58	100.77	100.99	105.68	105.99	108.23	102.71
Erkek	72	114.92	114.56	114.14	105.16	104.57	100.27	11.85
Z		4289.500	4315.500	4346.000	4943.500	4901.000	4591.500	4583.000
<i>p</i>		0.104	0.116	0.113	0.953	0.872	0.366	0.357

Tablo 3: Devamı

Medeni durum								
Bekar	204	105.63	105.44	105.99	105.05	105.62	104.82	105.38
Evli	6	11.92	107.67	88.75	120.75	101.58	128.58	109.50
Z		584.500	599.000	511.500	520.500	588.500	473.500	588.000
p		0.851	0.929	0.492	0.530	0.873	0.343	0.870
Sosyo-eko durum								
Düşük	20	89.15	99.40	116.73	104.23	106.65	111.58	100.10
Orta	186	105.69	106.55	103.98	105.81	105.84	105.25	105.78
Yüksek	4	87.38	87.38	120.25	97.50	83.88	66.63	119.38
KW		7.254	0.619	1.042	0.084	0.521	0.594	0.371
p		0.027	0.734	0.594	0.959	0.771	0.743	0.831
Mezun olduğu liseler								
Diğer liseler	116	103.65	104.60	107.91	99.50	107.19	102.27	105.65
Anadolu liseleri	94	107.78	106.61	102.52	112.91	103.41	109.48	105.31
KW		5247.500	5347.500	5172.000	5755.500	5256.00	5077.500	5434.500
p		0.623	0.810	0.521	0.109	0.654	0.391	0.968

*Z=Mann Whitney U testi. **KW=Kruskal Wallis testi

4. Tartışma

Problem çözme becerisi, insanların çalışma hayatında karşılaştıkları sorunlarla ve zorluklarla baş edebilmesini, teknoloji ve bilime uyum sağlayabilmesinde önemli bir unsurdur (Aytekin, 2015). Sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerini (PÇB) belirlemek amacıyla yaptığımız çalışmada öğrencilerin PÇB'nin orta düzeyde (92.55 ± 14.23) olduğu belirlenmiştir. Üniversitelerin sağlık alanıyla ilgili hem lisans hem de önlisans programlarının farklı bölümlerinde okuyan öğrencilerle yapılan çalışmalarda da öğrencilerin PÇB'nin orta düzeyde olduğu bildirilmiştir (Açıksöz, 2022; Aytekin, 2015; Durmaz, 2010; Elkin ve Karadağlı, 2015; Liman ve Oral Paksoy, 2018; Koç, 2015; Olgun, 2010; Tezel ve ark., 2009; Uysal ve Manavoğlu, 2019; Yıldırım, ark., 2014]. Bu çalışmalardan farklı olarak, Şahinler ve ark. (2013)'nin hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışmada ise öğrencilerin PÇB düzeyi yüksek bulunmuştur (Şahinler ve ark., 2013). Çalışmamızdan ve diğer çalışmaların çoğundan elde edilen sonuçlar benzer olmakla birlikte öğrencilerin PÇB'nin yeterli düzeyde olmadığı düşünülmektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin öğrenim görmekte oldukları program türüne göre PÇB'nin önemli düzeyde değişmediği belirlenmiştir. Liman ve Oral Paksoy'un (2018) çalışmasında da öğrencilerin okuduğu programa (tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik, çocuk gelişimi ve yaşlı bakımı) göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır (Liman ve Oral Paksoy, 2018). Elkin ve Karadağlı'nın (2015) çalışmasında sağlık alanıyla ilgili lisans programındaki öğrencilerin okuduğu bölüme (fizyoterapi ve rehabilitasyon, hemşirelik, beslenme ve diyetetik, sosyal hizmet, çocuk gelişimi, odyoloji, sağlık yönetimi, sağlık kurumları işletmeciliği) göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır (Elkin ve Karadağlı, 2015). Yıldırım ve ark. (2014)'nin çalışmasında da ebellek ve hemşirelik öğrencilerinin PÇB arasında fark bulunmamıştır (Yıldırım ve ark., 2014). Bu çalışmalardan farklı olarak, sağlık bilimleri alanında okuyan öğrencilerin dâhil edildiği bir çalışmada önlisans programında okuyan öğrencilerin lisans programında okuyan öğrencilere göre PÇB

yüksek bulunmuştur (Açıksöz, 2022). Koç ve ark. (2015)'nin çalışmasında da sağlık alanıyla ilgili farklı bölümlerdeki öğrencilerin PÇB arasında fark olduğu belirlenmiştir (Koç ve ark., 2015). Çalışmamızdan ve yapılan diğer çalışmaların çoğundan elde edilen bulgular sağlık alanında öğrenim gören öğrencilerin okuduğu bölüme göre PÇB'nin değişmediğini göstermektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin sınıf düzeyine göre PÇB'nin değişmediği saptanırken, 2. sınıf öğrencilerinin PÇE'nin aceleci yaklaşım alt boyut puan sıra ortalaması 1. sınıf öğrencilerine göre yüksek ve istatistiksel olarak anlamlıdır. Çalışmamızdan elde edilen bu sonuç 1. sınıf öğrencilerinin 2. sınıf öğrencilerine göre karşılaştıkları problemlerde aceleci yaklaşım gösterebileceklerini düşündürmektedir. Çalışmamıza benzer şekilde bir üniversitenin sağlık hizmetleri meslek yüksekokulunun farklı programlarında (anestezi teknikerliği, tıbbi laboratuvar, radyoloji ve tıbbi dokümantasyon ve sekreterlik) okuyan 1. ve 2. sınıf öğrencilerinin PÇB arasında önemli farklılık bulunmamıştır (Aytekin, 2015). Sağlık bilimleri alanında okuyan öğrencilerle yapılan çalışmalarda da, öğrencilerin sınıf düzeyine göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır (Açıksöz, 2022; Elkin ve Karadağlı, 2015; Koç ve ark., 2015). Hemşirelik öğrencileriyle yapılan farklı çalışmalar da öğrencilerin PÇB sınıf düzeyine göre değişmemiştir (Şahinler ve ark., 2013; Tezel ve ark., 2009; Uysal ve Manavoğlu, 2019). Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerde de sınıf düzeyine göre öğrencilerin PÇB'nin değişmediği belirlenmiştir (Akan ve Günek, 2021). Bu çalışmalardan farklı olarak ebelik ve hemşirelik öğrencileriyle yapılan bir çalışmada öğrencilerin sınıf düzeyi arttıkça PÇB'nin de arttığı belirlenmiştir (Durmaz ve ark., 2007). Çalışmamızdan ve diğer çalışmaların çoğunda öğrencilerin okuduğu sınıf düzeyine göre PÇB'nin değişmemesine rağmen, öğrencilerin mesleki eğitimlerinin her yıl artmasıyla birlikte PÇB'nin de artması beklenmektedir.

Bu çalışmada kız öğrenciler ile erkek öğrencilerin PÇB arasında anlamlı bir fark yoktur. Çalışmamıza benzer şekilde sağlık alanında okuyan öğrencilerde yapılan araştırmaların çoğunda da öğrencilerin cinsiyetine göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır (Aytekin, 2015; Elkin ve Karadağlı, 2015; Liman ve Oral Paksoy, 2018; Uysal ve Manavoğlu, 2019; 10Yıldırım ve ark., 2014). Eğitim fakültesinde okuyan öğrencilerde yapılan çalışmada da kız öğrencilerle erkek öğrencilerin PÇB arasında anlamlı fark bulunmamıştır (Akan ve Günek, 2021). Bu çalışmalardan farklı olarak 3 farklı üniversitenin sağlık bilimleri alanında okuyan öğrencilerin dâhil edildiği çalışmada, kız öğrencilerin PÇB erkek öğrencilere göre yüksek bulunmuştur (Açıksöz, 2022). Ancak Koç ve ark. (2015)'nin çalışmasında erkek öğrencilerin PÇB kız öğrencilerden yüksek bulunmuştur (Koç ve ark., 2015). Çalışmamızdan ve diğer çalışmaların çoğundan elde edilen bulgular paralellik göstermektedir.

Çalışmamızda öğrencilerin sosyo-ekonomik düzeyine göre PÇB'nin değişmediği, ancak sosyo-ekonomik durumunu orta olarak belirten öğrencilerin PÇE'nin aceleci yaklaşım alt boyut puan sıra ortalamasının sosyo-ekonomik düzeyini düşük ve yüksek olarak belirten öğrencilere göre yüksek ve istatistiksel olarak anlamlı olduğu bulunmuştur. Çalışmamızdan elde edilen bu bulgu, sosyo-ekonomik durumu yetersiz ve yüksek olan öğrencilerin karşılaştıkları problemler karşısında daha hızlı yaklaşım sergileyebileceklerini göstermektedir. Yapılan çalışmaların bazılarında öğrencilerin sosyo-ekonomik durumuna göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır (Elkin ve Karadağlı, 2015; Uysal ve Manavoğlu, 2019). Bu çalışmalardan elde edilen bulgular ile çalışmamızdan elde edilen bulgular benzerlik göstermesine rağmen alanyazında farklı sonuçların olduğu da görülmektedir. Akan ve Günek'in (2021) çalışmasında gelir düzeyi düşük olan öğrencilerin PÇB'nin yüksek olduğu belirlenirken (Akan ve Günek, 2021), Durmaz ve ark. (2007)'nin çalışmasında ise ekonomik durumu yeterli olan öğrencilerin (ebelik-hemşirelik) PÇB'nin yüksek olduğu belirlenmiştir (Durmaz ve ark., 2007). Çalışmamızdan ve diğer çalışmalardan elde edilen bulgular farklılık göstermesine rağmen, sosyo-ekonomik düzeyin insanların karşılaştıkları problemler karşısında bulabilecekleri çözüm yollarında etkili olabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin mezun oldukları lise türüne göre PÇB'nin anlamlı düzeyde değişmediği saptanmıştır. Çalışmamıza benzer şekilde yapılan diğer çalışmalarda da öğrencilerin PÇB'nin mezun oldukları liselere göre değişmediği belirlenmiştir (Aytekin, 2015; Elkin ve Karadağlı, 2015; Şahinler ve ark., 2013; Yıldırım ve ark., 2014). Bu sonuçlardan farklı olarak yapılan bir çalışmada diğer liselerden mezun olan öğrencilerin Anadolu liseleri mezunlarına göre PÇB yüksek bulunmuştur (Koç ve ark., 2015). Üniversite eğitimine kadar olan süreçte öğrencilere verilen öğrenimin benzerlik göstermesi, öğrencilerin karşılaştıkları problemlerde de benzer yaklaşım gösterebileceklerini düşündürmektedir. Bununla birlikte öğrencilerin üniversite eğitimleri sırasında mesleki alanlarına yönelik problem çözme becerisinin kazandırılması beklenmektedir.

4.1. Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma sadece bir üniversitenin SHMYO öğrencilerinin yaşlı bakımı ve evde hasta bakımı öğrencilerini kapsadığı için araştırmadan elde edilen sonuçlar diğer üniversitelerde okuyan yaşlı bakımı ve evde hasta bakımı öğrencilerine genellenemez.

5. Sonuç

Çalışmamıza katılan öğrencilerin PÇB'nin orta düzeyde olduğu ve sosyo-demografik özelliklerine göre PÇB'nin değişmediği saptanmıştır. 2. sınıf öğrencileri ile sosyo-ekonomik düzeyi orta olan öğrencilerinin problem çözümünde aceleci yaklaşım sergiledikleri belirlenmiştir. Elde edilen sonuçlar doğrultusunda sağlık alanında okuyan öğrencilerin ders programlarında yer alan mesleki derslerin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik olarak içeriklerinin güncellenmesi, probleme dayalı öğretim yöntemlerinin geliştirilmesi, vaka sunumu, kavram haritası gibi öğretim yöntemlerinin kullanılması önerilmektedir. Aynı zamanda mesleki derslerinde farklı öğretim yöntemlerinin öğrencilerin PÇB'ni sınavan çalışmalarla belirlenmesi önerilmektedir.

Kaynakça

- Açıksöz, S., Şendir, M., Kızıllı, H., & Yılmaz Coşkun. E. (2022). Evaluation of individual innovative characteristics and problem-solving skills of students. JAREN, 8(1):10-19.
- Akan, Y., & Günek, A. (2021). Üniversite öğrencilerinin iletişim ve problem çözme beceri düzeyleri arasındaki ilişkinin incelenmesi: muş alparslan üniversitesi örneği. Journal of University Research, 4(1):44-52.
- Arslan, A. (2020). Meslek yüksekokulu öğrencilerinin öz-liderlik algıları ve sosyal problem çözme becerilerinin belirlenmesi. Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi, 7(1), 80-106.
- Aytekin, G., Özdemir. S.T., Ediz, P., & Ceylan, F. (2015). Uludağ üniversitesi sağlık hizmetleri meslek yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerileri ile empatik becerilerinin karşılaştırılması. Ankara Sağlık Hizmetleri Dergisi, 14(2). 13-16.
- Doğan, E. (2023). Ortaokul Öğrencilerinin Problem Çözme Becerilerine İlişkin Algılarının İncelenmesi. İnönü Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Dergisi 10(20):159-176.
- Durmaz, Ş., Kaçar, Z., Can, S., Koca, R., Yeşilova, D., & Tortumluoğlu, G. (2007). Çanakkale sağlık yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerileri (PÇB) ve etkileyen bazı faktörler. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 10(4). 63-71.
- Edison Knapp, S. (2003).,School counseling and school social work homework planner. New Jersey. John Wiley & Sons. Inc.
- Elkin, N., & Karadağlı, F. (2015). Üniversite öğrencilerinin problem çözme becerilerinin değerlendirilmesi. Adıyaman Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 1:11-18.
- Heppner, P.P., & Petersen, CH. (1982). the development and implications of a personal problem-solving inventory. Journal of Counseling Psychology, 29 (1): 66-75.
- Koç, Z., Koyuncu, S., & Sağlam., Z. (2015). Sağlık yüksekokulu hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin problem çözme beceri düzeyleri ve etkileyen faktörler. HEAD, 12(1):41-50.
- Liman, B., & Oral Paksoy, S.A. (2018). Sağlık meslek yüksekokulu öğrencilerinin empatik ve problem çözme becerilerinin incelenmesi. Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırma Dergisi, 1(1). 108-122.
- Olgun, N., Öntürk, Z.K., Karabacak, Ü., Aslan, F.E., & Serbest, Ş. (2010).Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri: bir yıllık izlem sonuçları. Acıbadem Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi. 1:188-195.
- Oğuzkan, A.F., & Bingham, A. (2004). Çocuklarda problem çözme yeteneklerinin geliştirilmesi. (Çeviri). Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları, İstanbul.
- Santrock,. J.W. (2001). Educational Psychology. New York. McGraw-Hill Companies Inc.
- Şahin, N.H., Şahin, N., & Heppner. P. (1993). Psychometric properties of the problem solving inventory in a group of Turkish university students. Cognitive Ther Res, 17(3): 379-385.
- Şahiner, G., Açıksöz. S., & Açıkel, C. (2013). Hemşirelik yüksekokulu öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. TAF Prev Med Bull, 12(6):673-680.
- Taylan, S. (1990). Heppner'in problem çözme envanterinin uyarılama güvenirlik ve geçerlik çalışmaları (Yüksek Lisans tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
- Tezel, A., Arslan, S., Topal, M., Aydoğan, Ö., Çiğdem, Koç., & Şenlik, M. (2009). Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerileri ve depresyon düzeylerinin incelenmesi. Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi, 12(4). 1-10.
- Türk dil Kurumu (TDK). (2023). Problem. <https://sozluk.gov.tr/> erişim tarihi: 23.10.2023
- Uysal, N., & Manavoğlu, B. (2019). Hemşirelik öğrencilerinin problem çözme becerilerinin incelenmesi. Sağlık ve Yaşam Bilimleri Dergisi, 1(1): 1-5.
- Yıldırım, B., Koç, Ş.Ö., & Karabudak, S.S. (2014). Hemşirelik ve ebellek öğrencilerinin problem çözme becerileri ile öğrenme biçimleri arasındaki ilişkinin incelenmesi. Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi, 3(3). 859-882.
- Yıldırım, B., & Özkahraman, Ş. (2011). Hemşirelikte problem çözme. S.D.Ü. Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi,2(3):155-160.